

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové
Hodnocení bakalářské práce oponentkou práce

Jméno autorky: Karolína SECKÁ

Název práce: Psychologické aspekty přechodu z alternativně řízené výuky do výuky řízené standardně

Oponentka práce: Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D. Katedra pedagogiky a psychologie
PDF

Téma práce: aktuální

Struktura a rozsah práce: Hlavní text bakalářské práce je členěn na: úvod, teoretickou část, praktickou část a závěr. Teoretická část (s. 9– 28, tj. kapitoly 1 – 4 členěné na podkapitoly 1.1 – 4.2) pokrývá cca 19 stran textu. Praktická část (s. 29 – 49, tj. kapitoly 5 – 8 bez jakéhokoliv dílčího členění pokrývá cca 20 stran. Členění teoretické části je přiměřené a funkční. V praktické části z tohoto hlediska spatřuji rezervy.

Teoretická část: Text v teoretické části je zaměřen na základní koncepční vymezení problematiky a souvisejících klíčových pojmů. V teoretické části, v kapitole 1 – 2, se autorka dopouští značných nepřesností.

V kapitole 1, kterou autorka nazývá *Základní školy*, v úvodních dvou odstavcích komentuje vývoj školství na našem území; v této podkapitole 1.1 autorka užívá referenční zdroj z roku 2003 za čelem popisu aktuální pedagogické reality, což však nemůže být přijato bez výhrad, viz: „*Do roku 1989 byly základní školy na našem území jednotné, nyní jsou školy vnitřně diferencované zejména volitelnými předměty, vzdělávacími programy a upravenými hodinovými dotacemi předmětů.. Ke změnám v základním školství po roce 1989 patří zařazení nových vzdělávacích programů, kterými jsou národní škola a občanská škola a školy waldorfské, daltonské a montessoriovské.*“ (s citačními odkazy, Bc práce s. 9). Za nepřijatelné považuji nevymezení období, zdůraznění jen těchto vzdělávacích programů 90. let, ale nedostatečné zmínění RVP atd. Další disproporce spočívá v zařazení podkapitoly *Systém školství v České republice* do kapitoly 1 *Základní školy*, když logika věci vybízí spíše k obrácené perspektivě. Autorka tím demonstruje rezervy v problematice vzdělávací soustavy – školské soustavy atd.

Další, zcela zásadní nepřesnosti se autorka dopouští na straně 10, kde uvádí v posledním odstavci: „*od druhé poloviny 90. let jsou schváleny tři vzdělávací programy. Jsou jimi Základní škola, Obecná škola a Národní škola. Tyto programy zprostředkovávají diferenciaci učiva na různých základních školách. Program Základní škola je v dnešní době nejvyužívanějším vzdělávacím programem, přestože neumožňuje takovou míru diferenciaci jako zbylé dva programy.*“ Za značné pochybení považuji, že užívá zdroj Vališová, Kasíková (2007) k popisu současnosti. Z pojetí uvedené pasáže autorka budí otázky, zda je si dostatečně vědoma vývoje a změn v oblasti kurikulárních dokumentů základního vzdělávání v období po roce 2001, resp. 2004. Autorka neodkazuje na aktuální kurikulární dokumenty ani s nimi nepracuje. Ve velmi váni rovině zmiňuje Standard základního vzdělávání a opět budí dojem nízkého povědomí o aktuálním stavu věci.

Z dalších nepřesností, pochybení, bohužel nemohu vynechat na tvrzení: „*V 70. letech 20. století se objevují školy, které jsou prvně označovány jako alternativní*“ (s. 13). Kapitulu 3 považuji za spíše přiměřenou.

S danou problematikou samozřejmě souvisí i cyklus přijetí změny, rezistence vůči změně, primární tendence k obavě z nového apod. V bakalářské práci zaměřené na problematiku přechodu z alternativně řízené výuky do výuky řízené standardně uvedené považuji za nedostatek.

Praktická část: Praktická část je zaměřena na zjištění, jak přechod z alternativní výuky na výuku standardní vnímají žáci vybraných škol. Hlavní výzkumnou metodou je dotazník, výzkumný vzorek: $n = 128$ žáků 2. stupně ZŠ ve věku 11 – 16 let, na dvou školách. Empirická zjištění jsou prezentována v rovině absolutních a relativních četností. Autorka užívá tabulky, nikoliv grafy. Autorka prezentuje zjištění po jednotlivých otázkách. Tabulky jsou zpravidla opatřeny deskriptivním komentářem velmi stručného charakteru.

Oceňuji velikost vzorku a přehlednost tabulek. Dílčí rezervy výzkumné části spatřuji v nedostatečném propojení zejména některých otázek a zjištění, ve struktuře praktické části a v pojetí/koncepci kapitoly 8, která není nijak strukturována, je vystavěna pouze na lineárně řazených tabulkách, z nichž mnohé by mohly, snad měly, být řazeny spíše do příloh.

Přesto považuji zejména některá zjištění za přínosná, podkřývající perspektivu žáků ZŠ. Metodologická rezerva spočívá ve skutečnosti, že sledovaný typ přechodu není dostatečně adekvátně komparován s přechodem z nealternativního pojetého 1. stupně ZŠ.

Jazyková a stylistická úroveň práce: odpovídá požadavkům

Formální stránka práce: s dílčími rezervami

Použitá literatura a použité zdroje: základní požadavky splněny. Dílčí rezervy: opakované užití sekundárního zdroje, zdroje z 90. let užívány za účelem popisu aktuálního stavu věci, není užit žádný zahraniční zdroj, přestože tematika k této možnosti i potřebě vybízí. Nejsou užity aktuální primární zdroje k popisu současného vývoje a směřování základního vzdělávání.

Využitelnost po teorii a praxi: střední

Cíl práce:

- v teoretické části splněn s dílčími rezervami s ohledem na některá věcná pochybení, místy terminologické a formulační nepřesnosti a generalizace zejména v kapitole 1 a 2
- v praktické části cíle považuji za splněné

Úroveň bakalářské práce: Úroveň bakalářské práce, zejména v teoretické části je s ohledem na výše uvedené místy v kapitolách 1 – 2 diskutabilní.

Autorku prosím, aby se u obhajoby:

1. nejprve vyjádřila k připomínkám uvedeným výše, zejména k výhradám v teoretické části práce;
2. zaměřila na prezentaci hlavních zjištění z výzkumného šetření.

V Hradci Králové 26. 5. 2017

Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D.,
Oponentka práce